

Fiskevårdsteknik i Sverige AB

SONJA NILSSON

**HUNSERÖDS KRAFTVERK,
HUNSERÖDSBÄCKEN
UTRIVNING OCH BYTE AV TRUMMA**

SAMRÅDSUNDERLAG

Malmö 2024-12-12

Innehåll

1	Bakgrund	3
2	Administrativa uppgifter	3
3	Nuvarande förhållanden	4
3.1	Lokalisering	4
3.2	Höjdsystem	4
3.3	Befintlig anläggningen.....	5
3.4	Planförhållanden	10
3.5	Nuvarande tillstånd	10
3.6	Hydrologi	10
3.7	Områdesskydd	10
3.8	Kulturmiljö.....	10
3.9	Miljö kvalitetsnormer	11
4	Sökt verksamhet	12
4.1	Utrivning och återställning	12
4.2	Byte av trumma.....	14
4.3	Tidplan	14
4.4	Förslag till villkor	14
5	Nollalternativ.....	15
6	Miljökonsekvenser	16
6.1	Naturmiljö och miljö kvalitetsnorm.....	16
6.2	Kulturmiljö.....	16
6.3	Enskilda intressen	16
7	Referenser.....	19

HUNSERÖDS KRAFTVERK, HUNSERÖDSBÄCKEN ÅTERSTÄLLNING

SAMRÅDSUNDERLAG

1 Bakgrund

Hunserödsbäcken ligger inom Rönne ås avrinningsområde och har sitt källområde i Stora Sjødammen och omkringliggande mossar. Hunserödsbäcken mynnar ut Rönne å ca 1,5 km sydväst om Munka-Ljungby, ca 14 km uppströms mynningen till havet. I Hunserödsbäcken ca 8,5 km uppströms utloppet i Rönne å ligger Hunseröds kraftverk (figur 1). Koordinater för anläggningen i SWEREF99 är: N 6236582, E 379394.

Tidigaste funna dokumentation över anläggningen är på häradsekonomiska kartan 1925 där dammen har en utformning motsvarande nuvarande. I dagsläget sker ingen turbindrift.

Nuvarande ägare, Sonja Nilsson, avser att avveckla anläggningen och dess vattenverksamhet. Verksamhetsutövaren önskar därmed att riva ut anläggningen, enligt 11 kap. 19 § miljöbalken, och återställa vattenmiljön. I samband med utrivningen avses även trumman bytas mot en ny för vilket tillstånd enligt 11 kap. ska sökas.

Syftet med utrivningen är att skapa fria vandringsvägar och tillgodose en ökad konnektivitet för den aktuella sträckan av Vänneån samt att undvika framtida underhållsansvar.

Samråd med myndigheter och särskilt berörda är en del av tillståndsansökan till Mark- och miljödomstolen. Detta samrådsunderlag utgör utgångspunkt för att genomföra ett avgränsningssamråd.

2 Administrativa uppgifter

Huvudman:	Sonja Nilsson
Fastigheter:	Ängelholm Hunseröd 1:36
Ombud:	Viktor Hebrand, Fiskevårdsteknik AB
Besöks- och brevadress:	Göran Olsgatan 1, 211 22 Malmö
Telefon:	0707-915680
E-post:	viktor.hebrand@fiskevardsteknik.se

3 Nuvarande förhållanden

3.1 Lokalisering

Anläggningen ligger på fastigheten Hunseröd 1:36 ca 4 km öster om Munka Ljungby samhälle i Ängelholms kommun, Skåne län (figur 1). Koordinater för anläggningen i SWEREF99 är: N 6236582, E 379394.

Figur 1. Lokalisering för Hunseröds kraftverk.

3.2 Höjdsystem

Nivåer är uppmätta med hjälp av en Leica Disto och tumstock vilket medför en noggrannhet på ca ± 5 cm. Alla nivåer är angivna i ett lokalt höjdsystem om inget annat anges med en fixpunkt på nivån +10,00 som utgörs av överytan av betongen till vänster om utskovet vid siffrorna 2005 (figur 2).

Figur 2. Fixpunkt för upprättande av lokalt höjdsystem med höjden +10,00.

3.3 Befintlig anläggningen

Anläggningen består av följande anläggningsdelar uppräknade från höger till vänster i strömriktningen (figur 3-4):

- En ca 12 m lång betongdamm med krönhöjden +10,00
- Ett ca 2,3 m brett betongutskov med tröskelhöjden +7,55 avstängt med träsättar med överkant på +9,20
- En ca 5 m lång betongdamm med krönhöjden +10,00
- Ett ca 1,6 m brett kraftverksintag med tröskelhöjden +7,80 försett med avstängningsluckor och intagsgaller. Intaget var avstängt med avstängningsluckorna.
- Intaget leder till en ca 11 m lång intagstub ned till en kraftstation som är tagen ur drift. Från kraftstationen följer en ca 10 m lång utloppskanal.
- En ca 6 m lång betongdamm med krönhöjden +10,00

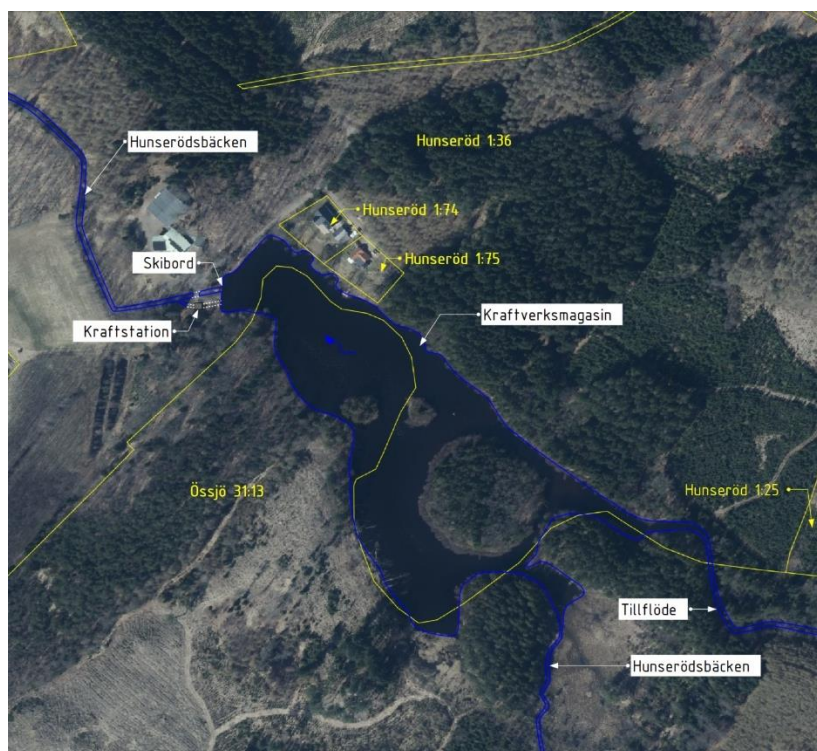
Dammbyggnaden dämmer upp ett magasinet som är ca 3,3 ha stort (figur 5). Fallhöjden för kraftverket är ca 3 m. Fallhöjden vid utskovet är ca 2,2 m. Från utskovet löper en ca 32 m lång naturfåra via en ca 5 m lång vägtrumma ner till anslutningen med utloppskanalen.

Figur 3. Dammkropp och kraftstation. Nivåer avser RH2000.

Figur 4. Fixpunkt för upprättande av lokalt höjdsystem med höjden +10,00.

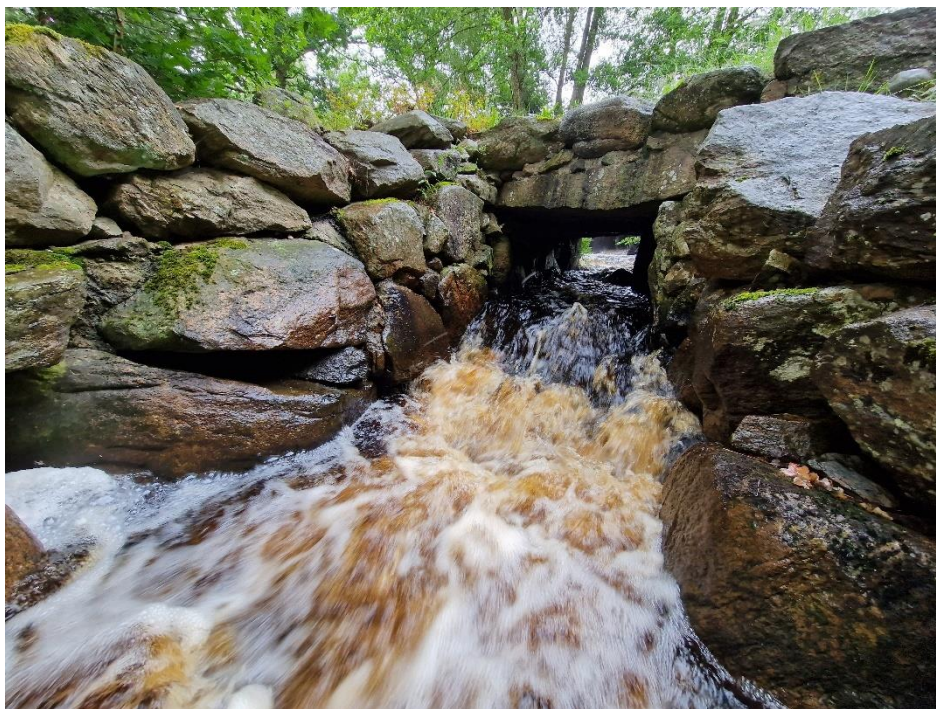
Figur 5. Översikt över anläggningen och magasin.

Figur 6. Utskovet i dammbyggnaden.

Figur 7. Kraftverksintaget till vänster om utskovet.

Figur 8. Naturfåran passerar en trumma vid vägen.

Figur 9. Sammanflödet mellan naturfåran (vänster) och utloppskanalen höger.

3.4 Planförhållanden

De föreslagna åtgärderna avses utföras inom icke detaljplanelagt område.

3.5 Nuvarande tillstånd

Dammen och kraftverket vid Hunseröd saknar känd vattendom.

3.6 Hydrologi

Vattenföringen i Hunserödsbäcken vid utloppet i Rönne å uppgår till ca 0,41 m³/s i medeltal under åren 1991-2010 enligt SMHIs S-hype modell (tabell 1; f) (SMHI, 2024).

Tabell 1. *Karaktäristiska flöden för Hunserödsbäckens utlopp i Rönne å under åren 1991-2010 (SMHI, 2024).*

Karaktäristiskt flöde	Total vattenföring (m ³ /s)
HHQ	4,36
MHQ	2.32
MQ	0.41
MLQ	0.03

3.7 Områdesskydd

Området berörs inte av några områdesskydd exempelvis riksintressen eller Natura-2000. Runt dammen och Hunserödsbäcken råder strandskydd på 100 m.

3.8 Kulturmiljö

Det finns inga rapporterade fornlämningar eller andra kulturmiljöhistoriska fynd vid Hunseröds vattenkraftverk (Riksantikvarieämbetet, 2024).

3.9 Miljö kvalitetsnormer

Hunseröds kraftverk ligger inom ytvattenförekomsten Hunserödsbäcken (Pråmmöllebäcken), WA24076124, (VISS, 2024). Enligt miljö kvalitetsnormerna ska ytvattenförekomsten uppnå god ekologisk status till 2033.

Idag är den bedömda ekologiska statusen för aktuell vattenförekomst klassad som måttlig p.g.a. påverkan på konnektivitet från dammen vid Hunseröd (tabell 2).

Tabell 2. Statusklassning av miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsten Vänneån: Lagan – Vännesjön.

VISS 2024-12-12		Hunserödsbäcken
Kvalitetsfaktor	Parameter	
Ekologisk status		Måttlig
<i>Biologiska</i>		
	Påväxt-kiselalger	Ej klassad
	Bottenfauna	Hög
	Fisk	Måttlig
<i>Fysikalisk-kemiska</i>		
	Näringsämnen	Hög
	Försurning	God
	Särskilda förorenande ämnen	God
<i>Hydromorfologiska</i>		
	Konnektivitet	Dålig
	Hydrologisk regim	Dålig
	Morfologiskt tillstånd	Otillfredställande
Miljö kvalitetsnorm		
	Ekologisk status	God 2033

4 Sökt verksamhet

4.1 Utrivning och återställning

För att skapa fria vandringsvägar och ökade arealer av strömbiotoper avser verksamhetsutövaren vid Hunseröds kraftverk att riva ut anläggningen. Arbetet börjar med att magasinet sänks av gradvist. Detta sker genom att ta bort träsättar stegvis i en långsam takt över flera veckor.

Utrivning sker genom att utskov, betongdamm och intag rivs. Efter rivningen kommer naturfåran Hunserödsbäcken återgå till sina naturliga vattennivåer och fallprofil (figur 4). Åfåran kommer passera vid utskovet och genom nuvarande naturfåran. Tubens intag till kraftverket blockeras. Åfåran i anslutning till den rivna dammen återställs i syfte att efterlikna naturligt förekommande strömhabitat.

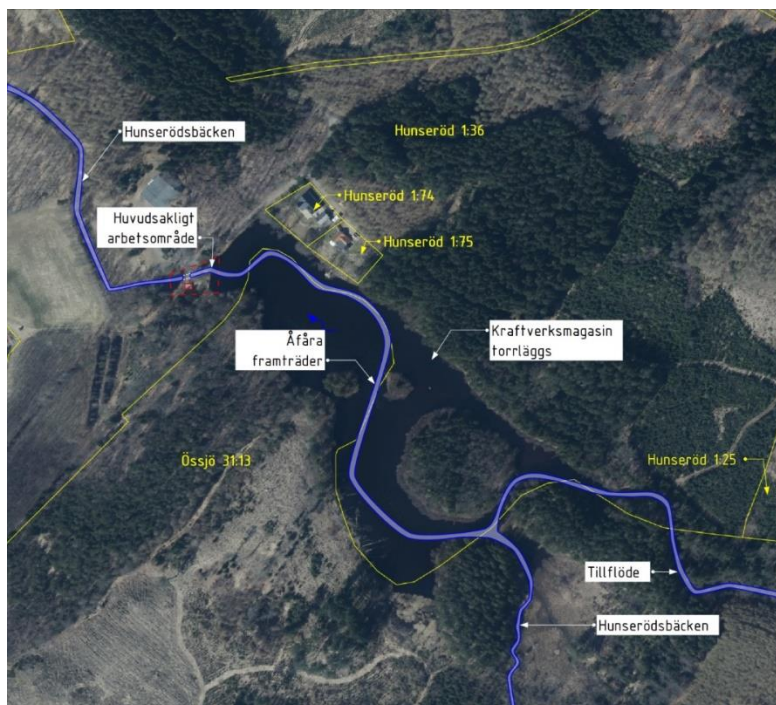
Vattennivåerna uppströms dammkroppen beräknas sjunka med ca 2,0 - 2,2 m. Vid en utrivning kommer magasinet att torrläggas och den ursprungliga åfåran att framträda. De två inflödena till dammen har båda ett par procents lutning och bedöms inte påverkas av åtgärderna.

Figur 10. Utskov och betongdamm rivs ut och åfåran återställs.

Figur 11. Planerade åtgärder i anslutning till dammkroppen.

Figur 12. Ungefärlig framtida utformning efter sänkning av magasinet.

4.2 Byte av trumma

I samband med utrivningen planeras befintlig trumma under vägen rivas och en ny trumma anläggs. Trumma planeras att vara 1,95 m i spännvidd. Trumman förlägg med en lägre bottennivå än nuvarande trumma för att undvika att trumman utgör ett vandringshinder. Trumman förses med ett stenfoder i botten och läggs utan fall i strömriktningen.

4.3 Tidplan

Arbetena utförs under perioden 1/6 – 31/10 vid lågt vattenflöde. I det fall att tillstånd meddelats planeras arbetena utföras under sommaren 2025. Arbetena kommer att utföras senast tre år efter laga kraftvunnen dom.

Entreprenadtiden för arbetena bedöms vara ca 2 veckor vid fördelaktiga förhållanden.

4.4 Förslag till villkor

1. Arbetet ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med ansökan jämte bifogad teknisk beskrivning samt vad sökanden i övrigt åtagit sig i målet.
2. Arbeten med att avlägsna träsättar ska utföras vid en vattentemperatur under 15 grader. Avsänkningen ska ske långsamt och på ett sätt så att grumling minimeras.
3. Arbeten i vatten ska utföras vid låg vattenföring mellan den 1/6 – 31/10
4. Arbeten i vattenområdet ska bedrivas på ett sådant sätt att grumling undviks i möjligaste mån. Turbiditeten (FNU) ska mätas i en punkt nedströms arbetsområdet. Provtagning skall utföras i samband med arbeten i vatten som riskerar orsaka grumling. Vid en turbiditet över 15 FNU ska entreprenören underrätta beställaren samt redovisa åtgärder som visar att fortsatt produktion är möjlig innan arbetena kan fortgå. Överskrider turbiditen 30 FNU mellan mätpunkterna, ska arbetena stoppas.
5. Miljövänliga hydraulvätskor, godkända enligt svensk standard SS155434, ska användas i de maskiner som nyttjas
6. Material för omhändertagande av läckage och spill från maskiner ska finnas tillgängligt på arbetsområdet och kemiska produkter ska vid behov förvaras på därtill iordningställd yta.
7. Avfall som genereras vid rivning av vattenanläggningen och som inte är lämpligt att återvinnas ska lämnas till godkänd mottagare.

8. För åtgärderna ska upprättas ett kontrollprogram med löpande uppföljning och redovisning då projektet är slutfört. Kontrollprogrammet ska inlämnas till tillsynsmyndigheten 8 veckor innan arbeten påbörjas.

Sökanden avser att yrka att domstolen delegerar åt tillsynsmyndigheten att ges rätt att medge sökanden undantag från innehållandet av de tider och de mätvärden som i villkorsförslag, 2,3 och 4.

5 Nollalternativ

En miljökonsekvensbeskrivning ska alltid innehålla ett nollalternativ. Nollalternativet för Hunseröds kraftverket föreslås vara förutsättningarna på platsen innan dammen byggdes.

6 Miljökonsekvenser

Nedan anges kortfattat den miljöpåverkan som kan förutses idag och som kommer att hanteras vidare i miljökonsekvensbeskrivningen.

6.1 Naturmiljö och miljö kvalitetsnorm

Utrivning av Hunseröds kraftverk kommer leda till en förbättrad konnektivitet, vilket innebär att vattenlevande fauna generellt får bättre livsbedingungen. Detta då de lättare kan vandra inom systemet, får större genetiskt utbyte samt får tillgång till större arealer av habitat lämpliga för födosök och reproduktion.

Utrivningen kommer även innebära att strömbabitar på en sträcka om ca 600 m av Hunserödsbäcken återställs vilket kommer gynna strömlevande fauna.

Åtgärderna bedöms nödvändiga för att miljö kvalitetsnormen i vattenförekomsten Hunserödsbäcken ska kunna uppnå god status. Detta eftersom den bristande konnektiviteten är en av huvudledningarna varför dagens klassningen är måttlig.

6.2 Kulturmiljö

Det finns inga registrerade fornlämningar eller andra inrapporterade kulturmiljöhistoriska fynd vid Hunseröds kraftverk. Dammen uppfördes runt 1915 och varken damm eller kraftverk bedöms hysa något stort kulturhistoriskt värde.

6.3 Enskilda intressen

Vid dammen finns två fastigheter som ägs av privatperson: Hunseröd 1:74 och 1:75. Utsikten för dessa fastigheter kommer att förändras i samband med att vattenståndet sänks av. Istället för kraftverksmagasinet kommer utsikten vara en naturlig bäckfåra.

7 Betydande miljöpåverkan

Samrådsprocessen inleds vanligtvis med ett utredningssamråd. Utredningssamrådet syftar till att bedöma om verksamheten medför en betydande miljöpåverkan.

Även om sökt verksamhet bedöms ha en övervägande positiv inverkan på naturmiljön har sökanden valt att anta betydande miljöpåverkan. Detta samråd utförs därför som ett avgränsningssamråd.

8 Utformning av MKB

Avgränsningssamrådet syftar till att behandla frågor om MKB:s avgränsningar och innehåll. Ett förslag till innehåll i MKB:n har därför tagits fram och huvudrubriker presenteras nedan. Den miljöpåverkan som idag kan förutses har beskrivits i samrådsunderlaget och föreslås utgöra grunden för kommande MKB.

1. Inledning (bakgrund och syfte)
2. Beskrivning av sökt verksamhet
3. Nollalternativet
4. Plan- och fastighetsförhållanden
5. Områdesbeskrivning
6. Områdesskydd (riksintressen, fornlämningar etc.)
7. Effekter och miljökonsekvenser
 - a. Fiskvandring
 - b. Vattenmiljö
 - c. Hydrologi
 - d. Kulturmiljö
 - e. Rekreation och friluftsliv
 - f. Enskilda intressen
8. Påverkan på områdesskydd
9. Påverkan på miljö kvalitetsnormer
10. Avstämning mot miljömål
11. Sammanfattande bedömning

Fiskevårdsteknik AB

Viktor Hebrand

9 Referenser

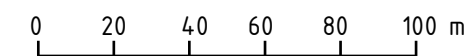
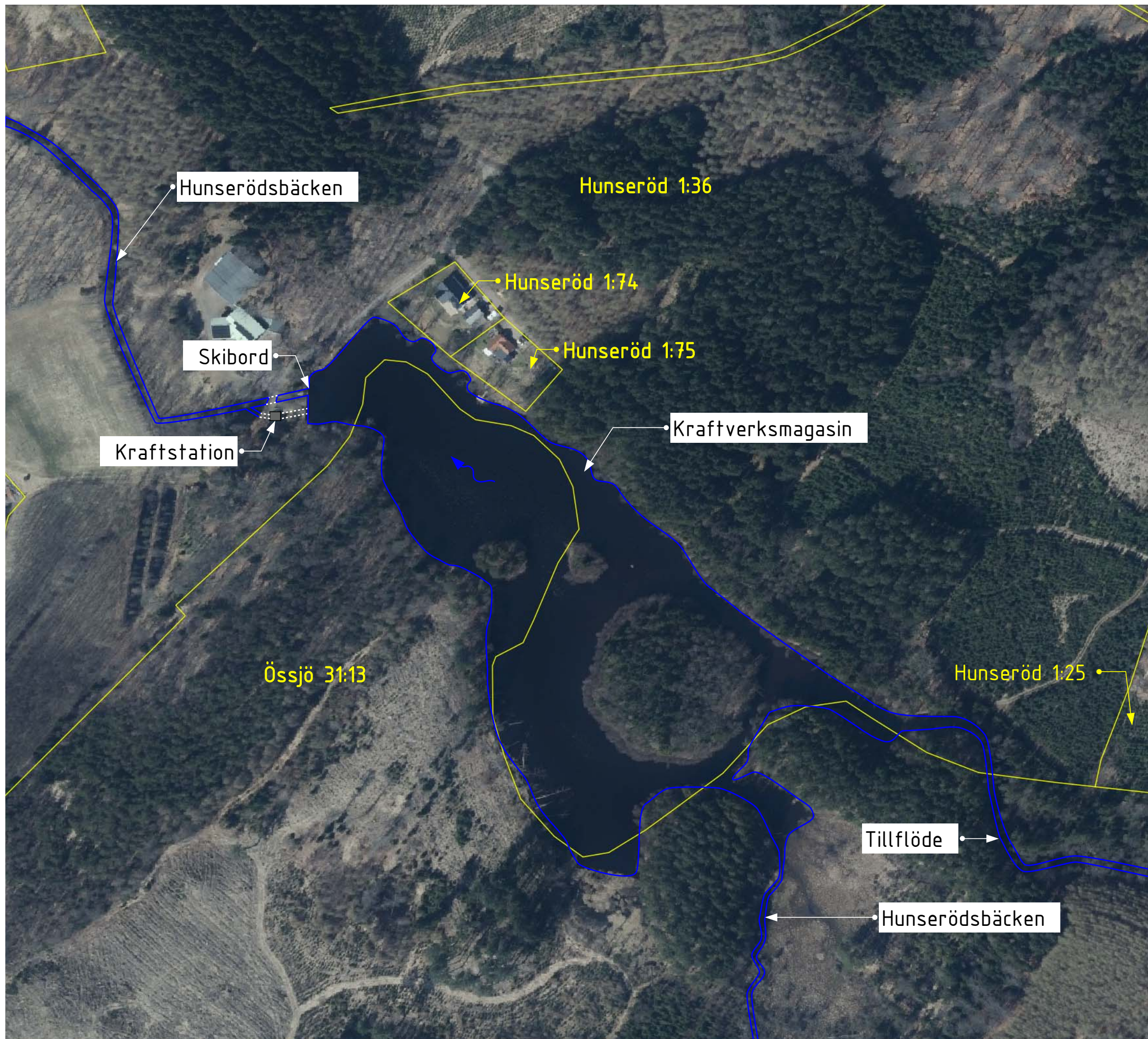
Riksantikvarieämbetet. (den 12 12 2024). *Fornsök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/>

SMHI. (den 12 12 2024). *Vattenwebb*. Hämtat från Modelldata per område: <https://vattenwebb.smhi.se/modelarea/>

VISS. (den 12 12 2024). *Vatteninformationssystem sverige*. Hämtat från <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA24076124>

NUVARANDE FÖRHÅLLANDEN
Översikt

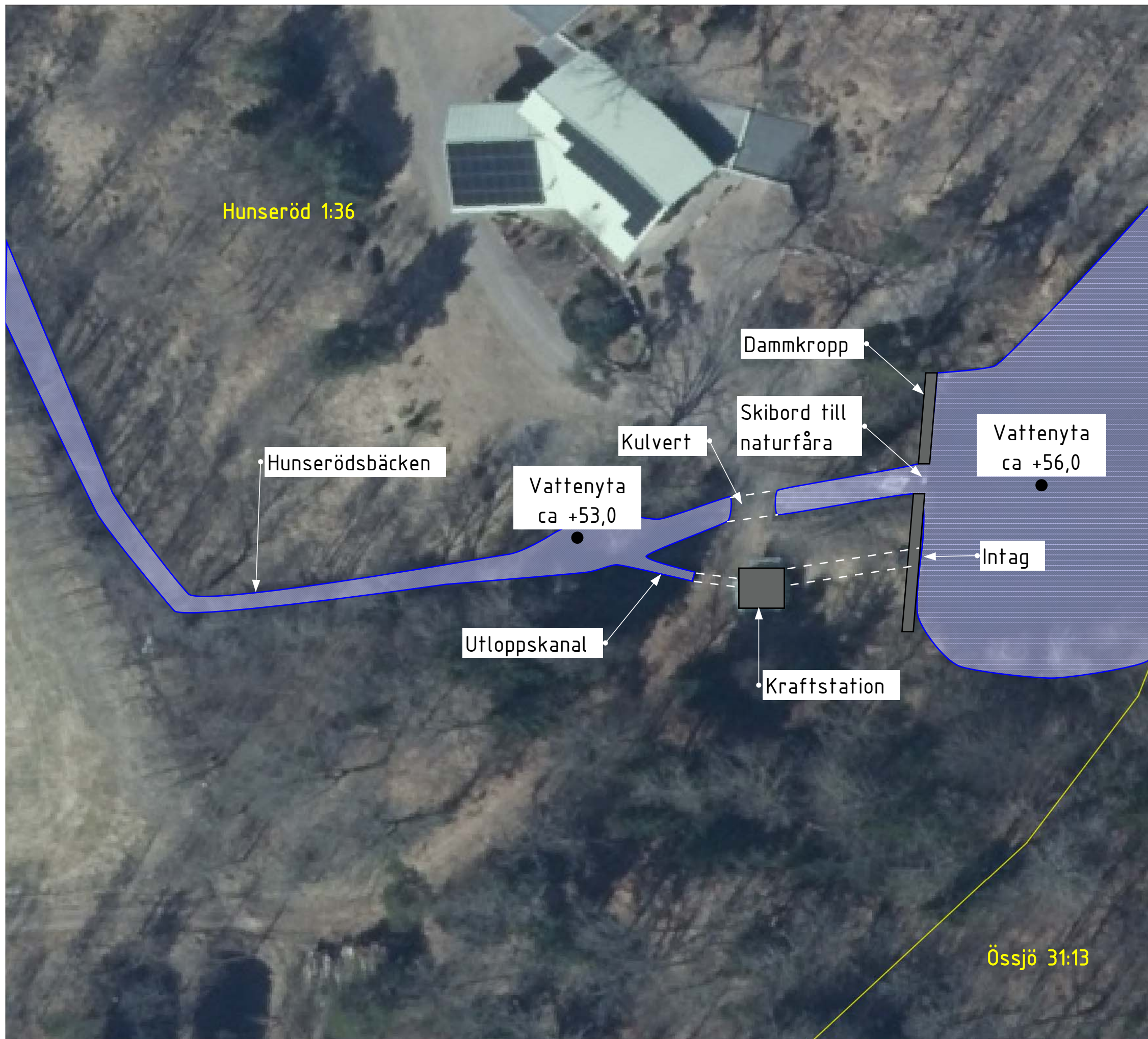
Plan, Skala 1:2000

SONJA NILSSON
HUNSERÖD, HUNSERÖDSBÄCKEN
UTRIVNING OCH ÅTERSTÄLLNING

Fiskevårdsteknik AB

Malmö 2024-12-12

FRAMTIDA FÖRHÅLLANDEN
Närbild

Plan, Skala 1:500

FÖRKLARINGAR

Nivåer anges i RH2000

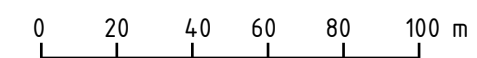
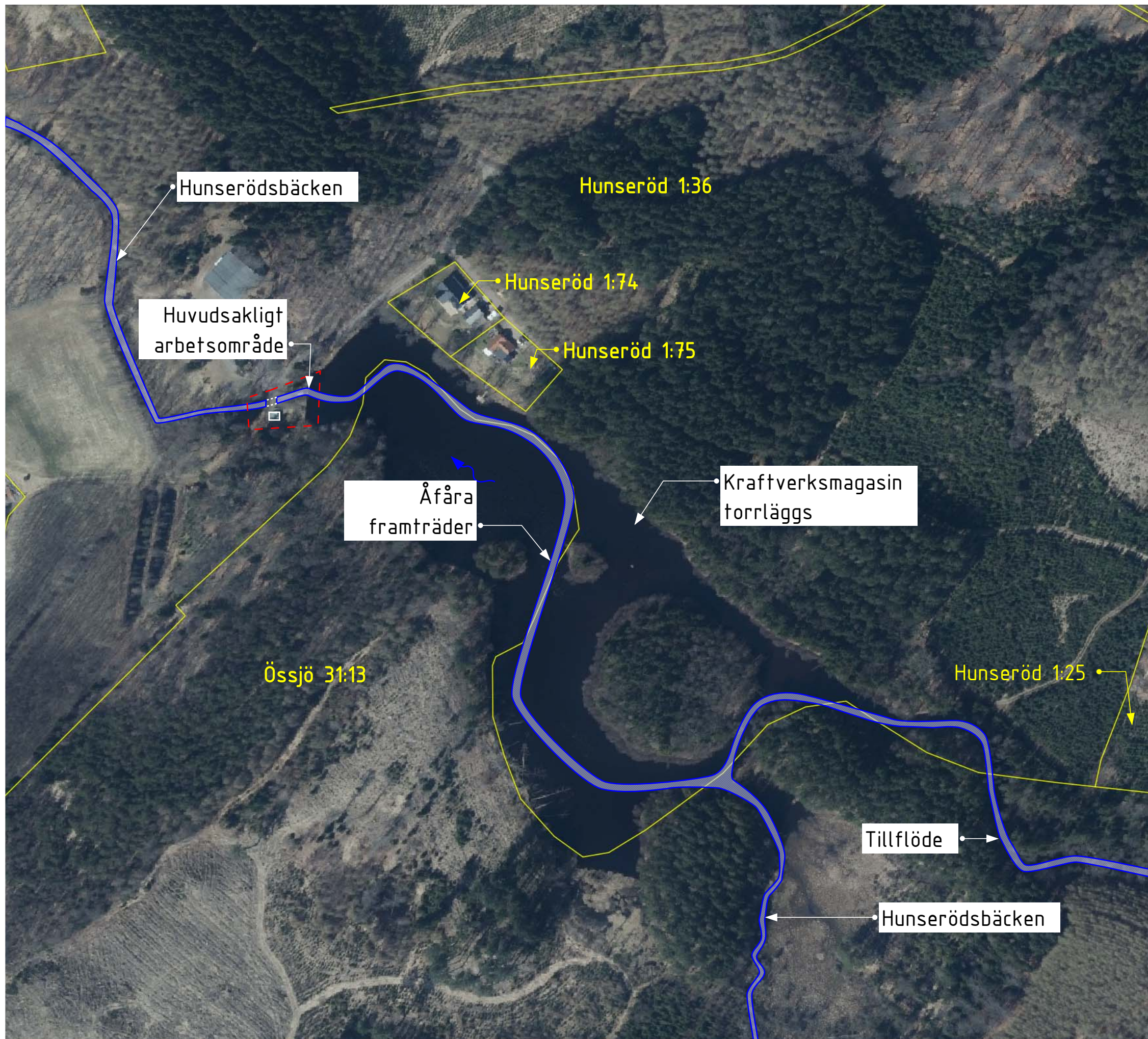
SONJA NILSSON
HUNSERÖD, HUNSERÖDSBÄCKEN
UTRIVNING OCH ÅTERSTÄLLNING

Fiskevårdsteknik AB

Malmö 2024-12-12

FRAMTIDA FÖRHÅLLANDEN
Översikt

Plan, Skala 1:2000

SONJA NILSSON
HUNSERÖD, HUNSERÖDSBÄCKEN
UTRIVNING OCH ÅTERSTÄLLNING

Fiskevårdsteknik AB

Malmö 2024-12-12

FRAMTIDA FÖRHÅLLANDEN
Närbild

Plan, Skala 1:500

SONJA NILSSON
HUNSERÖD, HUNSERÖDSBÄCKEN
UTRIVNING OCH ÅTERSTÄLLNING

Fiskevårdsteknik AB

Malmö 2024-12-12